

1.6 | **A felróható helytelen magatartás következményei. A törvény megköveteli az ellenőrzést**

*Tárgyszavak: jogi felelősség; jogi szabályozás; szervezés;
termékfelelősség; vezető.*

Németországban egy dolgozót nem tanítottak be megfelelő módon egy semlegesítő berendezés kezelésére. Az illető nem a megfelelő szelepet nyitotta meg, és ennek következtében sósav áramlott a Majnába. Nem őt, hanem az osztályvezetőt, az üzemvezetőt, a műszaki vezetőt és az igazgatótanács elnökét vonták felelősségre, szervezési hiányosságok miatt. Ők voltak, akik nem adtak szakmai útbaigazítást, nem választottak megfelelő személyt, és mindenekelőtt elmulasztották az ellenőrzést. A vezetőket összesen 700 000 EUR pénzbüntetéssel sújtották.

A német büntetőjogban a felróható, helytelen szervezési magatartás kétféle formában juthat kifejezésre. Az egyik a termékszavatosság, amelynél a német Polgári Törvénykönyv 823. paragrafusa szerint a gyártó felelős a gyártási hibákért. Ennek egyik pontja a szervezési szavatosság, amelynek keretében azt kell bizonyítani, hogy a fejlesztés, a szerkesztés, a gyártás, az oktatás, a megfigyelés és a rendkívüli jelenségek kezelése területén jogilag biztonságos szervezet áll fenn.

A szervezési szavatosság másik kifejezési alakja a német Polgári Törvénykönyv 823., 831., 31. paragrafusai szerinti, úgynevezett felróható helytelen magatartás. Ennek keretében a vállalat bármely területén fennálló, általános szervezési hibákért áll fenn felelősség. A szervezés terén felróható helytelen magatartási szavatosság keretében az egész vállalat mindegyik hierarchiaszintjén a mindenkori közvetlen alárendelt munkatársakat kell kiválasztani, a munkájukban megfelelően útba kell igazítani, és beavatkozási kötelezettségüket illetően ellenőrizni kell. Ezen a területen a bizonyítási teher megfordul!

A polgári jogi szavatosság keretében a vállalatnak a munkatársai elé kell helyezkednie, a munkatársakkal szembeni visszkereseti követelésre gyakorlatilag csak e munkatársak szándékos, kárt okozó tevékenysége esetén van mód. Mindez nehezen bizonyítható, és ezért nem túl eredményes. A szervezési bűnösséget illetően a joggyakorlat a büntetőjog területén is hasonló.

Egy eset ügyészségi vizsgálata során néha újabb gyanúsítások merülhetnek fel a vezetővel szemben. Pl. egy munkatársnak csak meg kell jegyeznie azt, hogy a munkaterületén akármit csinálhatott, és nem ellenőrizték. Ez többé-kevésbé a munkatárs vezető ellen irányuló feljelentéssel egyenértékű, mert a törvény szabálysértésekkel foglalkozó 130. paragrafusa a munkatársak nem megfelelő ellenőrzését pénzbírsággal rendeli büntetni, amelynek felső határa 1 M EUR, a legnagyobb összegű német pénzbírság.

Mit tegyen tehát a vezető? A saját vállalatának szervezési kultúrájától függetlenül mindenki fogalmazza meg a saját felelősségi tartományára vonatkozó, a szervezés terén felróható helytelen magatartási tényezőknek megfelelő követelményeket. Ehhez egy meghatározott kockázati potenciál felett meg kell fogalmazni a munkatársak minden tevékenységére a vonatkozó utasításokat. A munkatársak személyi minősítését meg kell határozni, az alkalmas munkatársakat ki kell választani, és folyamatosan ellenőrizni kell őket. Amennyiben kiderül, hogy egy munkatárs nem alkalmas a feladatainak ellátására, akkor be kell avatkozni. Mindegyik tevékenységre vonatkozóan világosan rögzíteni kell azt, hogy az adott tevékenységek milyen igazolása szükséges vagy ésszerű. Így például a rövidített neveket tartalmazó műszakjegyzőkönyvek dokumentálják azt, hogy ki és mikor volt jelen a műszakban. A megbeszélésekhez szokásos napirendek készíthetők vagy saját bejárásai jegyzékekben foglalhatók össze az ellenőrző körutak és hasonlóképpen tényei. Ennek során azonban mindig a dokumentálás jelentőségére kell gondolni. A majdan egy munkatárs, egy vezető vagy egy polgártárs felett ítélező, fekete taláros hölgyek és urak egy alapvető jogi bölcsességet tettek magukévá: ami nincs az aktában leírva, az nem is létezik. Ők tudják azt, hogy a rendelkezésre álló három bizonyítási forma, a látszatbizonyíték, a tanú mint bizonyíték és az okirati bizonyíték közül csak az utóbbi az, amelyben a jogászok is megbízhatnak.

A felróható helytelen szervezési magatartás kellemetlen következményeinek elkerülése érdekében tehát jogilag biztonságos szervezetet kell felépíteni, és ennek létezését bizonyítani kell. A helyzet ugyanaz, mint a közúti közlekedésben: a rosszpontok elkerülése érdekében az

előírásoknak megfelelően kell viselkedni. Mindkét terület szabályai ismertek.

Összeállította: Pálincás János

Adams, H. W.: Welche Folgen hat das Organisationsverschulden? Das Gesetz fordert Überwachung. = Qualität und Zuverlässigkeit, 50. k. 9. sz. 2005. p. 33.

Adams, H. W.: Welchen Rang haben Normen in der Rechtsprechung? = Qualität und Zuverlässigkeit, 50. k. 1. sz. 2005. p. 27.

BME OMIKK

LOGISZTIKA

Kéthavonta az egértől a Boeingingig.

logisztika@info.omikk.bme.hu • 061/ 457 53 22